

Адабиётлар руйхати:

1.Шамсиев Р.А. Особенности течения заболеваний у детей с врожденными расщелинами верхней губы и нёба / Journal of biomedicine and practice. 2018, № 2. С. 32-36.

2.Ризаев Ж.А., Шамсиев Р.А. Причины развития кариеса у детей с врожденными расщелинами губы и нёба (обзор литературы)/ Вісник проблем біології і медицини. 2018 – №.2 (144) С.55-59.

3. Муртазаев СС. Совершенствование методов профилактики кариеса зубов у детей с врожденной расщелиной губы и неба [диссертация]. Ташкент; 2008. 143 с.

4.Амануллаев РА. Современные данные частоты и распространенности врождённых расщелин верхней губы и неба. / Вестн. врача общей практ. Самарканд. 2004; 2:27-9.

STOMATOLOGIYADA ERGONOMIKA

Qodirova Z. T.

*Alfraganus universtiteti Tibbiyot bo'limining Stomatologiya yo'nalishi,
Tashkent, Uzbekistan*

Annotatsiya: Ergonomika sotsiologiya, psixologiya, fiziologiya va ko'plab soxalarining birikmasidir. Uning maqsadi fan sifatida ishchilarning charchoqlari, kasalliklari va shikastlanishlarini kamaytirish va shu bilan birga insonning jismoniy va aqliy qobiliyatlaridan to'liqroq foydalanishdir[1]

Kalit so'zlar: ergonomika, stomatologik uskuna, to'rt qo'l usuli.

Аннотация: Эргономика представляет собой сочетание многих постулатов социологии, психологии, физиологии и т.д. Её цель, как науки, в снижении усталости, заболеваемости, травматизма работников и одновременно в более полном использовании физических и умственных способностей человека.[1]

Ключевые слова: эргономика, стоматологическое оборудование, метод в четыре руки.

Annotation: Ergonomics is a combination of many postulates of sociology, psychology, physiology, etc. Its goal, as a science, is to reduce fatigue, illness, and injuries of workers and at the same time to more fully use the physical and mental abilities of a person.[1]

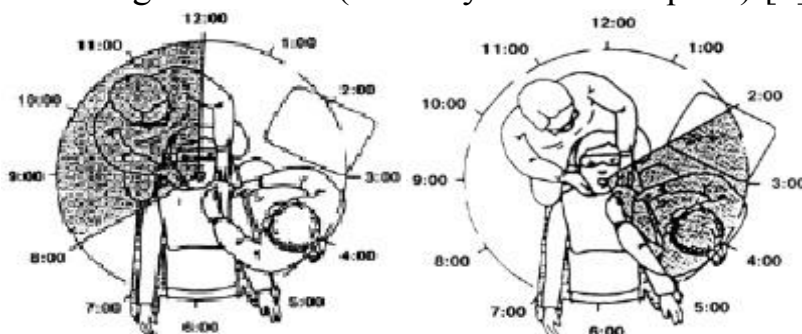
Key words: ergonomics, dental equipment, four-hand method .

Kirish: Ergonomika sotsiologiya, psixologiya, fiziologiya va ko'plab soxalarining birikmasidir. Uning maqsadi fan sifatida ishchilarning charchoqlari, kasalliklari va shikastlanishlarini kamaytirish va shu bilan birga insonning jismoniy va aqliy qobiliyatlaridan to'liqroq foydalanishdir. [1]

Ergonomika (yunoncha: — ish, mehnat va — qonun) — kishi (kishilar guruhi)ni ishlab chiqarish faoliyati sharoitlari bilan bog'liq holda kompleks o'rganadigan fan; mehnat qurollari, sharoitlari va jarayonlarini takomillashtirish maqsadlarida inson, texnika, ishlab chiqarish muhitining o'zaro ta'siri va aloqalarini tadqiq etadi. Qadimdan mukammal mehnat qurolini ixtiro qilish, mehnat jarayonida inson organizmi holatini o'rganish biror ishini bajarish uchun eng maqbul sharoitlar yaratish maqsadlari bilan bog'liq bo'lgan. Insonning mehnat faoliyata uchun ent o'ng'ay mehnat qurollari, eng qulay mehnat sharoitlari yaratish yo'lidagi dastlabki qadamlar 20-asr bo'sag'asida boshlandi. Bu sohada birinchi keng miqyosdagi amaliy tadqiqotlar amerikalik amaliyetchimuhandis va menejer, ilmiy boshqarish maktabi asoschisi U.F.Taylor tomonidan bajarildi.[2] Ergonomika ishlab chiqarishning amaliyot ehtiyojlari ta'sirida, korxonalar faoliyatida inson omili rolining ortib borishi, fan texnika taraqqiyoti natijasida ilmiy amaliy fan sifatida paydo bo'ldi. Eksperimental psixologiya, fiziologiya va mehnat gigiyenasi ta'sirida shakllandi; tibbiyot, biologiya., biomexanika, antropometriya, psixofiziologiya, sotsiologiya, matematika., injenerlik va texnologik fanlar ma'lumotlari va metodologiyasidan, mehnatni tashkil etish va normalash tamoyillaridan foydalanadi, umumiy va ijtimoiy psixologiya, mehnat iqtisodiyoti, iqtisodiy matematik modellashtirish bilan bog'liq.[<http://dentik.ru/assets/files/5.pdf>]

Hozirgi vaqtda stomatologiyada "to'rt qo'l bilan" ishlash printsipi amaliyotning beshta tarkibiy qismini nazarda tutadi (Sadovskiy V.V., 1999):[1,2,3,4,]

1. O'tirgan holda ishlang.
2. Yordamchilarning yordami.
3. Tish shifokorini tayinlashning har bir komponentini tashkil etish va tartibga solish (dastlabki tahlil, rejalashtirish, boshqarish, baholash).
4. Qabul qilishning ishchi momentlarini maksimal darajada soddalashtirish.
5. Yuqumli asoratlarning oldini olish (Infektsiyani nazorat qilish).[5]

Xulosa

Ergonomik tadqiqotlarining maqsadi — xodimning ishlab chiqarishdagi tabiiy, ijtimoiy psixologik va texnik tashkiliy sharoitlarga moslashuvini osonlashtirishdan iborat.[6,7] Ergonomika diqqat markazida ishlab chiqarishdagi aniq sharoitlarda inson faoliyati, ishlab chiqarish muhitini inson organizmi xususiyatlari va imkoniyatlariga moslashtirish yo‘llari va usullarini topish turadi. Ergonomika o‘z tadqiqotlari asosida mehnat sharoitlarini yaxshilash va mehnat jarayonini qayta tashkil etish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqadi."Ergonomika." termini 1949-yil Angliyada shu soha bo‘yicha tadqiqot ishlari olib boruvchi jamiyat tomonidan amaliyotga kiritilgan. Ergonomikada yana ikkita tamoyil bo‘lib, ular insonni ishga, ishni insonga moslashtirish omillaridan iborat. Birinchisida samaradorlikni ta‘minlash, ikkinchisida insonga qulaylik yaratish ko‘zda tutiladi.Ergonomika kishining butun ish kuni davomida yuqori ishchanlik qobiliyatini ta‘minlash uchun mehnat va dam olish rejimini ham o‘rganadi.Ergonomika bo‘yicha barcha amalga oshiriladigan ishlar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, ishlovchilar uchun qulayliklar yaratish va ayni paytda ularning salomatligini ta‘minlashga qaratiladi. Shuning uchun barcha mehnat vositalari, qurollari, mashinalar Ergonomika talablarini hisobga olib loyihalashtiriladi va ishlab chiqariladi. Ergonomika bilan firma va kompaniyalarda dizaynerlar shug‘ullanadilar.

ADABIYOTLARRO'YXATI:

1. Аюпов И.Ш., Орехов С.Н. ЭРГОНОМИКА В РАБОТЕ ВРАЧА-СТОМАТОЛОГА. РАБОТА В «ЧЕТЫРЕ РУКИ» // Научное обозрение. Медицинские науки.— 2017.— №2. — С. 6-13;
URL: <https://science-medicine.ru/ru/article/view?id=964> (дата обращения: 11.11.2023).
2. В.В. Садовский «Стоматология «в 4 руки»»
3. Е. А. Азарова, Н. А. Затонская. Профессиональные заболевания врачей-стоматологов. // Дентал Юг. — 2007, № 48. — 74–76 с.
- 4.<http://dentik.ru/assets/files/5.pdf>
- 5.<http://smile-center.com.ua/articles-ergonomika-stomat-kabineta-polozenie-operac-zoni.html>
6. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Ergonomika>
7. Федотова Ю.М., Костюкова Ю.И. ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ЗАБОЛЕВАНИЯ ВРАЧА-СТОМАТОЛОГА //Научное обозрение. Медицинские науки—2017—№2.— С.19-21;